

Landschapsbeheer Groningen

2	De Onstaborg herbeleven in Sauwerd
4	Aan het werk: Bestrijding iepziekte
6	Brigades: Vrijwilligers met passie
7	Centrale Woldgebied en Duurswold

8	Flora en fauna: Sint-janslot
9	Houtwallen en meidoornhagen
10	Op stap: Winsum
11	Tuinwijk, een paradijs in de stad

Leefbaarheidsprogramma's Kansrijk Groningen

Onder de noemer Kansrijk Groningen werken verschillende overheden en organisaties in allerlei programma's aan de leefbaarheid in Groningen. Deze programma's komen voort uit het akkoord 'Herstel van vertrouwen, vertrouwen op herstel' en gelden voor de gemeenten in het aardbevingsgebied. Landschapsbeheer Groningen voert het programma Dorpsvisies en Landschap uit. Dit programma biedt mogelijkheden voor dorpen en dorpsbewoners om hun woonomgeving te verrijken. U leest hier meer over de projecten.

De Onstaborg herbeleven in Sauwerd

Eind jaren '80 bedachten de burgemeester van Adorp, de heer J.P.H. Bruins-Slot, en de heer J.H. Koop het plan om de Onstaborg te doen herleven. Het plan omvatte het terugkeren van deze borg zoals het eeuwen geleden in Sauwerd heeft gestaan. Niet echt als kasteel, maar in een plattegrond. De Onstaborg behoorde tot de voornaamste van Groningen en stamt vermoedelijk uit de 14e eeuw. In de 18e eeuw werd de borg gesloopt en aan het einde van de 19e eeuw werd het borgterrein afgegraven en de grond verkocht als wierdearde.

De plannen voor het voormalige borgterrein zijn nooit tot uitvoering gekomen vanwege het ontbreken van de benodigde financiën. In 2016 is het plan (met wat aanpassingen) door Dorpsbelangen Sauwerd-Wetsinge ingediend bij Landschapsbeheer Groningen in het kader van het programma Dorpsvisies en Landschap. Het werd datzelfde jaar nog goedgekeurd. Op het oorspronkelijke borgterrein, wordt een reconstructie gerealiseerd, met nadrukkelijke aandacht voor archeologie, landschap en recreatiemogelijkheden.

Het idee

Alfred Huinder, secretaris van Dorpsbelangen, vertelt zeer enthousiast over dit plan en de motivatie om het project, bijna dertig jaar later, daadwerkelijk te realiseren. Voor het dorp, de inwoners, de

bezoekers en historici. In grote lijnen komt het erop neer dat de grachten rondom het borgterrein worden uitgediept en verbreed. Daarmee wordt weer duidelijk zichtbaar dat het voorheen grachten zijn geweest. Tevens ontstaat hierdoor een royale ijsbaan. De verbinding tussen de voormalige kerk en de borgstee wordt versterkt door het aanbrengen van twee hoogholtjes (hoge vaste voetbruggen). Er komt een kanodrukker nabij het haventje en een kanosteiger op het borgterrein. De archeologische en landschappelijke kant wordt benadrukt door markeringen, een wandelpad, informatieborden en de ontwikkeling van een app, waardoor het verleden tot leven wordt gebracht. Voor zowel dorpsbewoners als geïnteresseerden in de geschiedenis van Groningen wordt het terrein een mooie wandelroute van grote cultuurhistorische waarde.

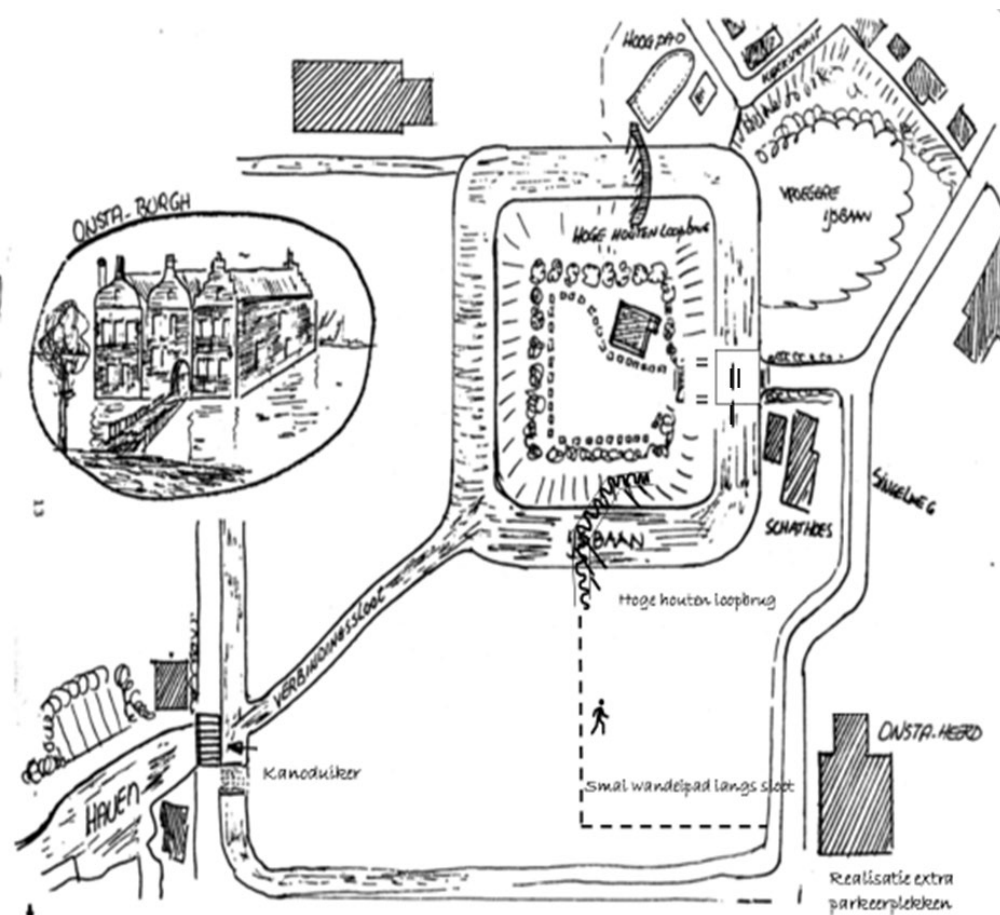

Hoe staat het er nu mee?

Het terrein was niet in eigendom van de gemeente, vandaar dat het project niet direct na goedkeuring kon starten. Eind 2018 is het eindelijk verworven door de gemeente Winsum, nu Het Hogeland. In 2018 is al wel gestart met een archeologisch bureauonderzoek door de RCE (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed), mede omdat het borgterrein een archeologisch rijksmonument is. In 2019 is direct begonnen met het benodigde veldonderzoek, zowel archeologisch als milieukundig. Met een grondradaronderzoek is gekeken naar de oorspronkelijke breedte van de gracht en de aanwezigheid van archeologische resten in de bodem. Dit levert zeer boeiende informatie op over de historie van het terrein. Er is nog een aanvullend onderzoek nodig om de locaties van de voormalige bruggen te bepalen. Hiervoor moeten proefsleuven gegraven worden. Om inwoners en geïnteresseerden bij het project te (blijven) betrekken, is het idee geopperd om vrijwilligers te laten meehelpen bij dit onderzoek (burgerparticipatie).

Hoe nu verder?

De verwachting is dat nog dit najaar het aanvullende archeologisch onderzoek wordt gestart en afgerond. Daarna kan de vergunning bij de RCE aangevraagd worden en de aanbestedingen voor de graafwerkzaamheden, de hoogholtjes, de kanoduiker- en steiger in gang gezet. Hopelijk start in 2020 de uitvoering, die dan zeker nog 2 jaar in beslag neemt.

Voorwoord

We staan weer klaar om samen buiten aan de slag te gaan dit najaar. Een drukke periode in het uitvoerende werk breekt aan.

Zaterdag 2 november is het weer de jaarlijkse Natuurwerkdag, waarin we op vele locaties in de provincie de handen uit de mouwen steken voor een mooi en divers landschap. Wil je weten waar je bij jou in de buurt aan de slag kunt, kijk dan op natuurwerkdag.nl.

Maar ook onze brigades zijn komende maanden weer hard aan het werk, met knotten, met snoeien, met maaien etc. Wil jij je ook inzetten voor het Groningse landschap? Wij zijn altijd op zoek naar vrijwilligers die met passie zorgdragen voor het onderhoud van ons landschap. Samen met onze medewerkers dragen we zorg voor het mooie cultuurlandschap en de kenmerkende landschapselementen.

In deze nieuwsbrief vertellen we onder meer over Sauwerd, een van de 14 dorpen die mee doen of hebben gedaan aan ons programma Dorpsvisies en Landschap. In dit programma wordt gewerkt samen met bewoners, maatschappelijke organisaties en overheden aan versterking van de leefbaarheid en het landschap in het aardbevingsgebied. De resultaten van dit programma hebben we weergegeven in een beeldverslag dat te vinden is op onze website landschapsbeheergroningen.nl.

Mocht je suggesties of vragen hebben over het programma Dorpsvisies en Landschap of over onze projecten, laat het ons dan weten.

Veel leesplezier!

Jacqueline de Milliano
Directeur Landschapsbeheer Groningen

Blad van een gezonde iep. De iep heeft een herkenbare scheve bladvoet.

Aan het werk Bestrijding iepziekte

In de provincie Groningen zie je veel iepen. De iep is namelijk een ideale boom voor onze provincie. De boom is goed bestand tegen de sterke zoute zeewind en groeit goed op de kleigrond. Maar helaas worden ook veel bomen getroffen door de iepziekte. Landschapsbeheer Groningen werkt in opdracht van Stichting Groninger Bomenwacht in de zomermaanden aan de opsporing van de iepziekte en sanering van zieke iepen.

Je herkent de iepziekte het makkelijkst in de zomer, wanneer de verdamping van de boom volop in gang is. Het blad van de iep is in de zomer groen en fris. Is de boom aangetast door de iepziekte dan verkleurt het blad geel en bruin en valt het vroeg af. Alleen wat jonge blaadjes blijven soms aan de uiteinden van de twijgen hangen.

Ontwikkeling van de iepziekte

De iepziekte is een verwelkingsziekte die wordt veroorzaakt door een schimmel. De schimmel groeit in de houtvaten van de boom en verspreidt zich via de sapstroom. De iep probeert de schimmel tegen te houden door besmette houtvaten af te grendelen, waardoor de tak afsterft. Voor iepziekte gevoelige rassen zijn in veel gevallen te laat met dit afgrendelen waardoor de schimmel zich al weer verder in de boom heeft verspreid. Uiteindelijk wordt dan de hele boom aangetast. De schimmel kan zich op verschillende manieren verspreiden: door wortelcontact tussen zieke en gezonde bomen, over grote afstand via de grote en kleine iepenspintkever of door het verslepen van besmet en ongeschorst hout.

Medewerkers van Landschapsbeheer Groningen maken twee keer per jaar een ronde langs alle iepen in het verzorgingsgebied van de Stichting Groninger Bomenwacht en markeren de zieke bomen. Om verdere verspreiding van iepziekte tegen te gaan worden de zieke iepen zo snel mogelijk opgeruimd en moet de bast, waaronder de iepenspintkever broedt, worden verwijderd en vernietigd. Het hout moet worden versnipperd, gecomposteerd, verbrand of een jaar onder water worden bewaard.

Door jarenlange consequente bestrijding van de iepziekte gaat nu nog maar minder dan 1% van de iepen dood aan iepziekte. Tien jaar geleden was dit nog ongeveer 10%. Om dit percentage laag te houden is het van belang om jaarlijks de bomen te controleren op iepziekte en de zieke bomen te saneren.

Meer informatie over ziekte in bomen is te vinden op de website van Stichting Groninger Bomenwacht (www.stichtinggroningerbomenwacht.nl).

De iep die hier versnipperd wordt, is ziek. Dat zie je aan de kale takken en bruine blaadjes.

Gangenstelsel van de larven van de iepenspintkever

Brigades Vrijwilligers met passie

Landschapsbeheer Groningen heeft een aantal brigades. Dit zijn groepen vrijwilligers die een bepaald landschapselement onderhouden of zich op een bepaalde klus richten. Landschapsbeheer Groningen zorgt voor cursussen, begeleiding en coördinatie. Brigadeleden zijn vrijwilligers met een missie én een specialisatie.

Fruitbomenbrigade

Fruitbomen horen in het Groningse cultuurlandschap. De brigade onderhoudt de vaak oude vruchtbomrassen in openbare ruimten en bij particulieren. Het team vrijwilligers snoeit de bomen met kennis van zaken. Zo blijven de bomen mooi en leveren ze een goede oogst op. Een goed onderhouden vruchtbom is een schat voor de biodiversiteit.

Landschapsbrigade Gorecht

De landschapsbrigade ontfermt zich over de mooie bosclementen, houtwallen, knotwilgen, poelen, dobben, boomgaarden en lanen in het Gorecht. Het gebied tussen Haren en Noordlaren. Vooral de diversiteit van de landschapselementen biedt een verscheidenheid in werkzaamheden.

Marktbrigade

De marktbrigade bestaat uit vrijwilligers die ons vertegenwoordigen op streekmarkten, braderieën en bijeenkomsten. Gastvrouwen en -heren die geïnteresseerden informeren over ons werk en over het landschap. Ze gaan voor ons op pad en delen kennis en enthousiasme. De marktbrigade is het hele jaar actief.

Knotbrigade

Knotwilgen zijn de hotels van het Groningse landschap. Ze bieden onderdak aan vlinders, bijen, vogels en kleine zoogdieren. Daarvoor is wel belangrijk dat ze (elk jaar) worden onderhouden. Knotten betekent lekker fysiek bezig zijn op mooie locaties in Groningen. Het knotseizoen is van november tot en met maart.

Zeisbrigade

De brigade zet zich in voor het in stand houden van maaien met de zeis. Ze oefent het hele zeisseizoen op verschillende veldjes die niet machinaal gemaaid kunnen worden. Maaien met de zeis is goed voor de biodiversiteit en ontzettend leuk om te doen. Onze zeisbrigade geeft regelmatig demonstraties en workshops.

Struweelbrigade

Akkervogels gebruiken struweeltjes als broed-, fourageer- en vluchtlocatie. Zangvogels laten graag vanuit een struik hun lied horen. De struweelbrigade plant struweeltjes aan en zorgt voor het onderhoud, al dan niet samen met de zeisbrigade. Dankzij het struweel komt er meer variatie in de begroeiing, waar de (weide)vogels van profiteren.

Poelenbrigade

De poelenbrigade zet zich in voor zowel cultuurhistorische als natuurlijke natte landschapselementen, zoals petgaten, pingoruïnes, poelen, kolken en vennen. De brigade onderhoudt en beheert deze met speciale aandacht voor amfibieën. Ze brengen die biodiversiteit in kaart en adviseren welk beheer nodig is.

Doe mee!

Wil jij ook lekker werken in het groen en meer informatie over onze brigades? Neem contact op met Adri Rosenboom, a.rosenboom@landschapsbeheergroningen.nl, 050 5345199.

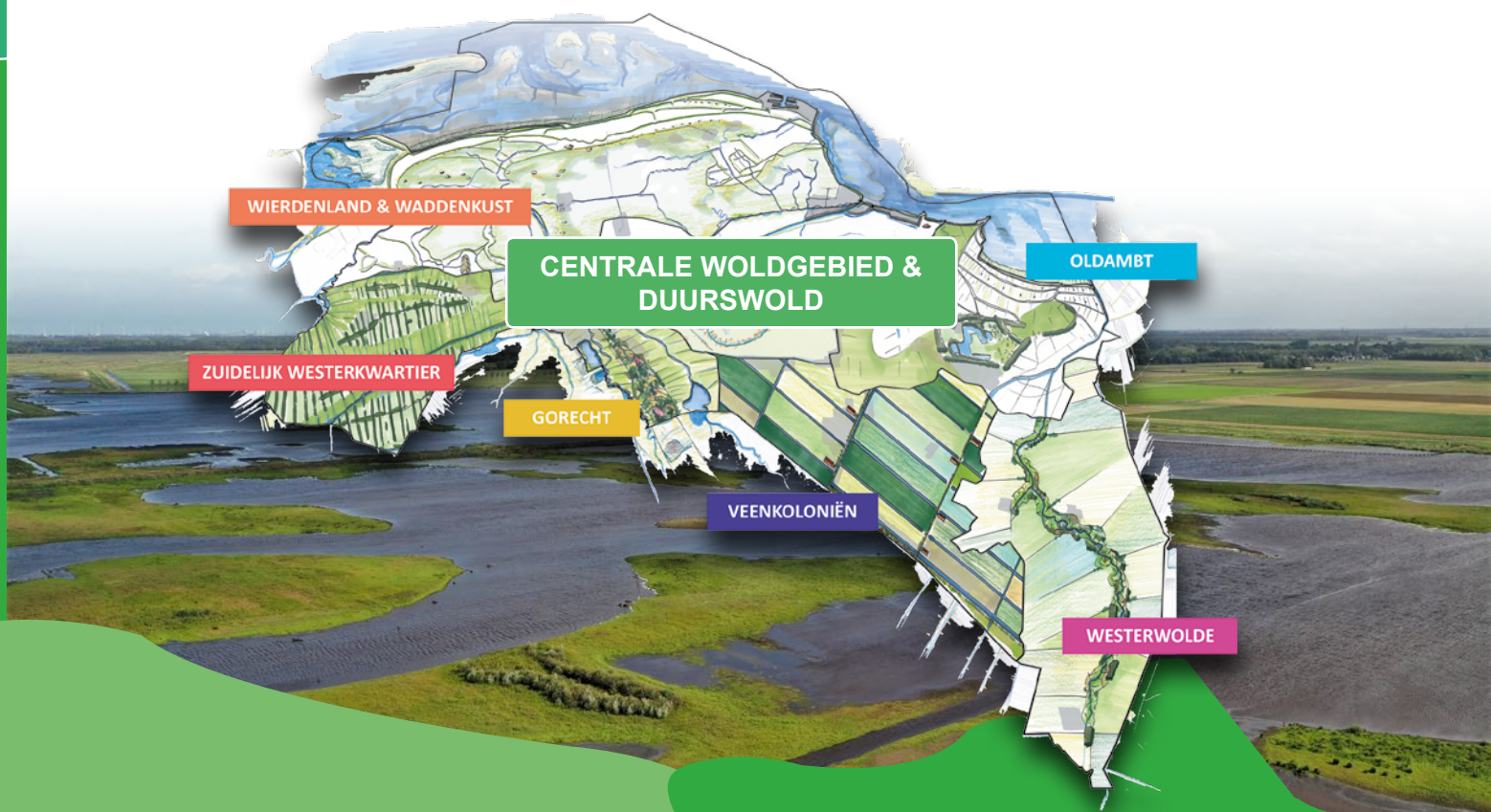
De grootschalige openheid van het Centrale Woldgebied en Duurswold

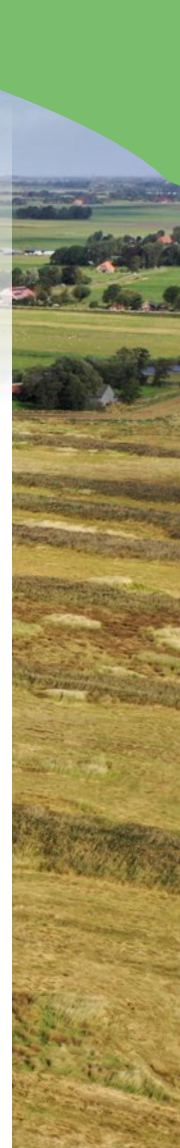
De regio Centrale Woldgebied en Duurswold is een weids, open landschap met groene linten, slingertuinen en waterrijke natuur. Het gebied, van Harkstede in het westen tot Siddeburen in het oosten, ligt op een glaciale zandrug en valt van verre op door de zware beplanting. 't Roegwold, ten oosten van Groningen, is nieuw grootschalig waterrijk natuurgebied. Een gebied met oude natuur én steeds meer nieuwe natuur. Landbouwgronden tussen de bestaande natuurgebieden worden hier heringericht.

Het Centrale Woldgebied licht ten noordoosten van de stad Groningen. In het gebied liggen wierden in rijen op natuurlijke hoogtes zoals kleine kwelderwallen en kreekresten. De historische boerderijplaatsen liggen op deze hogere plaatsen of langs dijken. In het centrale Woldgebied komen veel kop-(hals-)rompboerderijen voor.

In het centrale deel van Groningen vormen het Damsterdiep, in 1424 gegraven ter verbetering van de afwatering en de scheepvaart, en het Boterdiep, in de 17e eeuw aangelegd als belangrijk transportkanaal voor de verbinding tussen de stad Groningen en het vruchtbare Hoogeland, duidelijke structuren in het landschap.

Ten zuiden van het Eemskanaal ligt Duurswold. Het noordelijk deel wordt gekenmerkt door een weids laagveenlandschap met enkele verspreid liggende buurtschappen. Ook vinden we reeksen van boerderijen, deels gelegen op huiswierden. In dit drassige middengebied van de provincie is ruimte voor grootschalige natuur. In deze regio markeert de Fraeylemaborg de eeuwenlange cultuurgeschiedenis, met het bijbehorende prachtige park, het Slochterbos. Meer informatie over deze regio is te lezen op kwaliteitsgidsgroningen.nl.

De regio beleven

Landschapsbeheer Groningen werkt aan diverse projecten in het Centrale Woldgebied en Duurswold, zodat het landschap en de cultuurhistorische elementen toegankelijk en beleefbaar blijven.

Ommetjes

Dit jaar is Ommetje Windlust geopend in Overschild. Ommetjes zijn korte wandelroutes die door bewoners zelf zijn uitgezet in en rond hun dorp. Je vindt ze in de hele provincie. Vaak lopen ze over historische paden. Voor bewoners zijn het heerlijke zondagmiddag- en avondwandelingen, voor bezoekers een ontspannen en leuke manier om de provincie te ontdekken. Dit Ommetje, van de Molenstichting Midden- en Oost-Groningen (MSMOG), is circa zeven kilometer en voert ook door het natuurgebied langs het Schildmeer (zie msmog.nl).

Dorpsbosses

Sinds 2010 heeft de essentaksterfte zich in Groningen sterk verspreid. Circa 80% van de essen is aangetast en moeten in een brede zone langs wegen en paden verwijderd worden. Deze ingreep is ingrijpend voor het beeld van de dorpsbossen en voor de leefomgeving van de mensen. Maar bos blijft bos. Er komt weer nieuw bos. Bijna 200 hectare wordt omgevormd naar een gevarieerd bos, met ruimte voor natuurlijke ontwikkeling en verjonging. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de landschappelijke kwaliteit, de beleefbaarheid en de biodiversiteit van de bossen. Landschapsbeheer Groningen werkt in dit project samen met Staatsbosbeheer.

Monumentale boerenerven

Karakteristiek voor Centrale Woldgebied en Duurswold zijn de wegdorpen met bijzondere boerenerven, slingeruinen en de soms zware wegbeplanting. In de wegdorpen liggen ook bijzondere klooster- en kerkterreinen en molens. Landschapsbeheer Groningen ondersteunt bewoners met het herstel en de instandhouding van deze monumentale landschapselementen. Denk hierbij aan de aanplant van singels, boomgaarden, hagen en solitaire bomen, maar ook aan het snoeien van fruitbomen of het dunnen van een singel. Eigenaren kunnen subsidie krijgen bij het herstel van hun boerenerf. Een voorwaarde is dat het boerenerf 100 jaar of ouder is. Op onze website is alle informatie te vinden.

In het Centrale Woldgebied en Duurswold staat in Slochteren de prachtige Fraeylemaborg met landgoedbos, deze locatie doet ook mee aan de Natuurwerkdag op zaterdag 2 november. Jong en oud steken samen de handen uit de mouwen voor het landschap. Wil je ook meehelpen in dit bijzonder natuurgebied, kijk dan op natuurwerkdag.nl.

Flora en fauna: Sint-janslot

Door zware voorjaarsstormen of door plagen op bomen en struiken lijkt het soms niet meer goed te komen met het groen in de natuur. Voortijdig bladverlies is dan vaak het gevolg. Maar na de langste dag vormen zich ineens nieuwe loten bij bomen en struiken. Dit heet sint-janslot, een nieuwe scheut die zich ontwikkelt na St. Jan, de geboortedag van Johannes de Doper (24 juni). De dag valt samen met het midzomerfeest. Het wordt gezien als een nieuwe periode in het jaar. Ook in de natuur. Het frisse groen of soms rode blad steekt duidelijk af tegen het oude, vaak versleten, blad.

Het sint-janslot valt het meeste op in tuinen met hagen en heggen. Wil je een hele strakke haag dan moet je dus minstens 2x per jaar scheren. Heb je niet zoveel tijd om in de tuin bezig te zijn dan is het handig om na de langste dag te scheren zodat de haag er het grootste deel van het jaar strak uitziet!

Een ander verschijnsel wat baat heeft bij sint-janslot is de kaal-vraat van verschillende rupsen en bladhaantjes. Vaak zijn deze insecten gebonden aan vaste bomen en struiken, deze worden 'waard'bomen genoemd en door de nieuwe scheuten wordt de kaal-vraat gecompenseerd.

Enkele duidelijke voorbeelden hiervan zijn;

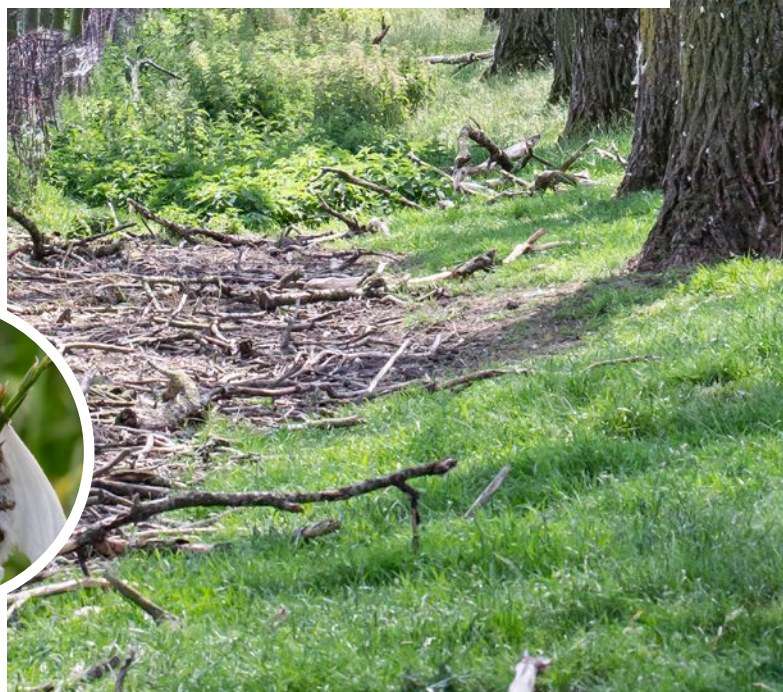
- Elzenhaantje (*Agelastica alni*). Zoals de naam al aangeeft komt deze soort vooral voor op Elzen. Ze kunnen de bomen volledig kaal vreten.
- Grote Wintervlinder (*Erannis defoliaria*). De soortnaam betekend letterlijk 'ontbladeren'. Als de soort net ontdekt zou zijn,

zou deze waarschijnlijk Rounduprups genoemd worden! De eiken, waarin ze vaak voorkomen, kunnen geheel bladloos zijn.

- Stippelmot (*Yponomeutidae*). De struiken en bomen lijken geheel ingepakt met spinrag. Een bizar gezicht. De soort vind je vooral op Gelderse roos, Kardinaalsmuts en Vogelkers.
- Satijnvlinder (*Leucoma salicis*). Behorende tot de familie van de donsvlinders. Deze komen vooral voor op wilg en populier.

Op het eerste gezicht lijken deze plagen dus fataal voor de bomen en struiken, maar sint-janslot zorgt juist weer voor nieuwe loten en groei. Mocht de kaal-vraat echter jaar na jaar gebeuren dan verzwakt dit de boom of stuik wel en maakt het vatbaarder voor andere ziekten ed.

Of deze ontsnappingsclausule voldoende is om meerdere nadelige factoren tegelijk te compenseren is dus maar de vraag. Dit jaar komt er naast ziektes en vraat ook nog eens extreme droogte bij. Volgend jaar zal de omvang pas goed duidelijk zijn!

Houtwallen en meidoornhagen

Waardevol groen erfgoed

Vroeger, toen er nog geen prikkeldraad was, gebruikten boeren houtwallen of meidoornhagen om het vee binnen de terreinen te houden en wild hierbuiten. De elementen moesten dus vooral ondoordringbaar zijn. Houtwallen zijn aarden wallen, een soort dijkes, begroeid met bomen en struiken. Meidoornhagen zijn landschappelijke hagen die bestaan uit meidoorn, een struik met doornen op de takken. Hakhoutwallen werden gebruikt voor het winnen van hout dat werd gebruikt voor bijvoorbeeld bezemstelen en hekken. Houtwallen vind je op de hogere, drogere gronden. Meidoornhagen werden aangeplant op de overgang van hoog en droog naar laag en nat. Tegenwoordig zijn veel houtwallen en meidoornhagen helemaal of bijna verdwenen. Boeren vonden het gebruik van prikkeldraad gemakkelijker: het neemt minder ruimte in en er is weinig onderhoud nodig.

Hagen en houtwallen hebben grote invloed op de beleving van het landschap. Perceelgrenzen en weilanden worden gemarkeerd en omzoomd. De houtwallen en hagen in het Gorecht worden gezien als cultuurhistorisch waardevol groen erfgoed. De landschapselementen vertellen ons over het landschap en het historische gebruik ervan. Naast de cultuurhistorische waarden zijn de landschapselementen ecologisch waardevol: de elementen dienen als voedsel- en schuilplaats en als natuurlijke plaagonderdrukking. Elk landschapselement heeft een eigen ecosysteem. De hoge natuurwaarden van houtwallen hebben te maken met het feit dat de structuur van een houtwal bestaat uit veel bosrand en weinig bos. De grootste natuurlijke activiteit speelt zich af in de bosrand. Vooral aan de zonnige kant van de wal vertoont de fauna een grote diversiteit.

Projecten Landschapsbeheer Groningen

In het buitengebied van het Gorecht is in de afgelopen jaren hard gewerkt aan het herstellen en aanleggen van houtwallen en meidoornhagen. In 2018 is het vervolgproject Herstel Houtwallen en Hagen Haren gestart. Eigenaren kunnen vaak kosteloos een haag of houtwal laten aanleggen of herstellen. Binnen Gebiedsaanpak Landschap Gorecht draagt Landschapsbeheer Groningen zorg voor het beheer en onderhoud van de karakteristieke landschapselementen voor mens en dier.

Op stap met Routebureau Groningen

WINSUM

Afgelopen juni is het eerste deel van het nieuwe wandelnetwerk van Groningen in gebruik genomen! Wandelaars kunnen nu zelf via knooppunten een leuke route samenstellen. We nemen je mee naar Winsum en omgeving waar je bruisende dorpen, bijzondere cultuurhistorische elementen en de prachtige natuurlijk omgeving binnen een paar kilometer van elkaar aantreft. De route is naar wens via de knooppunten korter of langer te maken.

Lengte van de route: 16 km
 Begin- en eindpunt: Station Winsum
 Knooppunten: **16 – 15 – 13 – 11 – 9 – 98 – 3 – 2 – 4 – 5 – 6 – 10 – 12 – 11 – 13 – 15 – 16**

Vanuit het station loop je in noordelijke richting naar knooppunt **16**. Bij de school (knp 16) neem je een sluiproute langs de Hervormde Kerk van Winsum die mogelijk al uit de 12de eeuw stamt en wandel je richting knp **15**. Vanuit dit knooppunt loop je langs molen De Ster door de gezellige straatjes van Winsum naar knp **13**. Van daaruit vervolg je je weg naar knooppunt **11**. Onderweg kom je langs Marenland Recreatie en loop je Winsum uit. Via knp **9** loop je naar knp **98** bij Schaphalsterzijl.

Bij Schaphalsterzijl neem je het pontje Reitdiepveer naar Aduarderzijl. Het pontje gaat ieder uur vanaf 10.30 tot 16.30 uur tot en met de laatste dag van de herfstvakantie (kosten: €2,50). In Aduarderzijl aangekomen loop je via knp **3** en **2**, langs de bekende dubbele uitwateringssluus Kokersluis, naar knp **4** bij Garnwerd.

In Garnwerd loop je via een pittoresk straatje langs de kerk naar knp **5** bij de brug. In Garnwerd zijn horecagelegenheden te vinden waar je even kunt bijtanken en kunt genieten van de prachtige omgeving. Vanuit knp 5 loop je over de brug over het Reitdiep naar knp **6**. Vlak na de brug zie je een schotbalkhuisje en dijkcoupure. Op het paneel bij het schotbalkhuisje is meer informatie te vinden over deze bijzondere cultuurhistorische elementen. Je vervolgt je weg naar knp **10**, **12** en **11** over een stukje van het Pieterpad. Via een prachtig onverhard pad door een fruitboomgaard kom je weer terug in Winsum (knp **13**). Van daaruit vervolg je je route, na een welverdiend kopje koffie of thee in het centrum, weer naar het station van Winsum (knp **15** en **16**).

Wil je zelf een route uitstippelen of deze route verkorten of verlengen? Dat kan via: <http://bit.ly/wandelnnetwerkgron>
 Zie ook <http://wandelen.groningen.nl/wandelroutes/wandelnnetwerk> voor meer uitleg over het wandelnetwerk.

Vereniging Volkstuinen Tuinwijk

Een paradijs in de stad

De provincie Groningen is rijk aan zeer mooie botanische en cultuurhistorische tuinen. Maar ook de in de stad zijn parels te vinden die zeer zeker een bezoek waard zijn. Neem Vereniging Volkstuinen Tuinwijk, een van de oudste Volkstuinen Verenigingen van Nederland, opgericht in 1913. Op het complex aan de Helperzoom is van alles te beleven. De Tuinwijkers hebben op het terrein de nodige zaken aangelegd die niet alleen heel mooi zijn, maar die ook nog ecologisch nut hebben.

Maaibeheer

Centraal gelegen op het terrein van Tuinwijk ligt een ruig grasland waarop sinds een aantal jaren ecologisch en milieuvriendelijk maaibeheer wordt toegepast. Door jaarlijks 1 of 2 keer te maaien en het maaisel af te voeren wordt de bodem langzaam voedselarmer en schraler. Het maaien gebeurt met de zeis in plaats van met een machine, om ook het dichtdrukken van de bodem tegen te gaan. Zo krijgen meer soorten grassen en kruiden een kans om te groeien en trekt het meer soorten insecten, vlinders en vogels aan. Landschapsbeheer Groningen verzorgde een aantal jaren geleden een cursus maaien met de zeis voor leden van de vereniging. Sindsdien maaien zij samen met onze zeisbrigade het veld 1 keer per jaar met veel plezier.

100% Natuurlijk Tuinieren

In mei van dit jaar is Tuinwijk in het kader van het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren opnieuw beoordeeld door de overkoepelende organisatie van Volkstuinverenigingen AVVN. Deze keuring vindt eens in de 4 jaar plaats. De drager van het keurmerk voldoet aan belangrijke uitgangspunten van natuur- en milieuvriendelijk beheer en onderhoud (ecologie). Tuinwijk heeft voor het eerst in 12 jaar een percentage van 100% gescoord! Een uitzonderlijk hoge score die maar zeer weinig Tuinverenigingen krijgen.

Bezoek en beleef

De tuinen in Tuinwijk zijn de moeite waard om bekeken te worden. Bezoekers zijn van maart tot en met oktober iedere dag van harte welkom. Het hek is geopend tot 18.00 uur. Tuinwijk is ook een van de locaties van de Natuurwerkdag 2019. Doe mee en steek de handen uit de mouwen op zaterdag 2 november. Meer informatie is te lezen op www.tuinwijk.nl.

Landschapsbeheer Groningen is o.a. ook betrokken bij:

- Domies Toen Pieterburen
- Notoarestoen Arboretum Eenrum
- Dorpstuin Den Andel
- De Toene Veendam
- Burgemeester Boeremapark Haren
- Landgoed Fraeylemaborg
- Landgoed Verhildersum
- Landgoed Ewsum

Tuinprieel Wildervank

Begin juli is het bijzondere tuinprieel op het boerenerv van familie Jansen in Wildervank officieel onthuld. Het tuinprieel is een gemeentelijk monument dat afgelopen jaren in oude stijl is hersteld samen met de slingeruin. Er werd een gedenkplaat onthult door gedeputeerde Henk Staghouwer.

De boerderij (1875) van eigenaar Hilke Jansen is van het Oldambtster type met hoofdschuur, twee dwars aangebouwde bijschuren en gesmeed hek voor de oprit naar het land. Fraai gelegen in het lint van Wildervank op een goed bewaard erf met leilinden, tuin met tuinhuisje en waterreservoirs.

De boerderij is de laatste gave vertegenwoordiger van het type aan het Oosterdiep. Intrigerend is het tuinhuis, dat ook nu nog steeds duidelijk zichtbaar is vanaf het Oosterdiep en sterk sfeerbepalend voor de (vermoedelijk) oorspronkelijke 19e-eeuwse tuinaanleg. Het tuinprieel, ook wel theehuisje genoemd, vormt een waardevolle aanvulling op het hele voormalige boerderijcomplex dat is beschermd als rijksmonument.

Het herstellen van dit tuinprieel met omliggende slingeruin is onderdeel van het project Herstel Monumentale Boerenerven van Landschapsbeheer Groningen. Dit project heeft als doel monumentale boerenerven als belangrijk onderdeel van het Groningse landschap te behouden. Samen met erfbezitters laat Landschapsbeheer Groningen de parels van het platteland weer glanzen.

Agenda

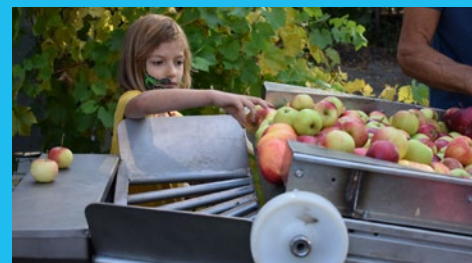
12-27
OKTOBER

Week van het Landschap

De provinciale Landschappen laten graag zien hoe mooi en divers de natuur is door excursies te organiseren, wandel-, vaar- en fietstochten, kookworkshops, streekmarkten en nog veel meer. Kijk op weekvanhetlandschap.nl voor alle activiteiten in de provincie.

ZONDAG
20
OKTOBER

Appelfeest

Natuur en Milieufederatie Groningen organiseert in de Biotoop in Haren de derde editie van het Appelfeest. Van 11 tot 17 uur kun je je appel- (of peren) oogst inleveren om te laten persen tot houdbaar sap of te laten verwerken tot cider. Er is een uiteenlopend appelprogramma voor jong en oud. Kijk op appelfeestgroningen.nl.

ZATERDAG
2
NOVEMBER

Natuurwerkdag

Samen aan de slag op de Natuurwerkdag! Voor de 19e keer wordt dit evenement georganiseerd. Op ruim 30 locaties in de provincie zijn activiteiten voor jong en oud. Ontspannend, gezond en gezellig buiten aan het werk tijdens de grootste vrijwilligersdag in het groen. Zelf een locatie aanmelden kan natuurlijk ook. Kijk op www.natuurwerkdag.nl.

ZATERDAG
9
NOVEMBER

Klusdag Kuzumerkooi

De Kuzumerkooi is een natuur- en recreatiegebied VAN 10 hectare bij Oldekerk in het Westerkwartier. Iedere 2e zaterdag van de maand wordt er geklust, het hele jaar door. Doe ook een keertje mee! We starten om 9 uur in het kooikershuisje, te bereiken via de ingang bij de Langewolderweg 10 in Oldekerk. Meer informatie op www.kuzumerkooi.nl.

Colofon

Nieuwsbrief 26e jaargang
nummer 2/2019
ISSN 1388-0861

Uitgave

Landschapsbeheer Groningen
Roderwolderdijk 60, 9744 TH Groningen
Tel.: (050) 534 51 99
www.landschapsbeheergroningen.nl

Redactie

Denise van Lieshout, Karin Sjoukes
André Eijkenaar, Anne Chardon

Fotografie

Landschapsbeheer Groningen
Aircarus - Toine Cornelissen
Beeldbank Groningen

Vormgeving

Create ID - Sandra Jonge Poerink

Ontvang je de nieuwsbrief voortaan liever digitaal? Mail dan je gegevens naar info@landschapsbeheergroningen.nl.

